

Raymond Roussel

Narozen 20. ledna 1877 v Paříži, hudebně nadaný Raymond Roussel vystudoval konzervatoř, ale již velice záhy se cele oddal poezii. V roce 1897 vydal svůj první román ve verších (*La Doublure*), jehož naprostý neúspěch se stane příčinou neurastenie, z níž se již nikdy nevyлečí. Přesto však v roce 1904 publikuje pod názvem *La Vue* tři poémy, v nichž cestou deformací slov objevuje asonance a myšlenková zřetězení, jež se stávají procedurou tvorby zvláštního a neslučitelného světa, poznamenávající jeho dva zásadní romány *Impressions d'Afrique* (1910) a *Locus Solus* (1914). Jejich vydání nevzbudilo ani ten nejmenší zájem. Ve snaze po uznání obrací se Roussel k divadlu. Jeho obrovské osobní bohatství mu umožňuje, aby na vlastní náklady provedl jejich divadelní adaptace. Podařilo se mu vyvolat mohutný skandál. Veřejnost i kritika ho považují za blázna, mladí surrealisté v něm spatřují génia. Financování divadla a vydávání knih ho přivádějí na mizinu. Stačí ještě redigovat posmrtně vydanou knihu Jak jsem psal některé své knihy a 14. července 1933 život završí v Palermu sebevraždou.

Raymond Roussel
Locus Solus

Raymond Roussel

Locus Solus

Dauphin

Přeložil Miroslav Drozd

Cet ouvrage, publié dans le cadre du programme de participation à la publication F. X. Šalda, bénéficie du soutien du Ministère des Affaires étrangères, de l'Ambassade de France en République tchèque et de l'Institut français de Prague.

Toto dílo, vydané v rámci programu F. X. Šalda, se těší podpoře Ministerstva zahraničních věcí Francouzské republiky, Velvyslanectví Francouzské republiky v České republice a Francouzského institutu v Praze.

© Jean-Jacques Pauvert, 1965

Translation © Miroslav Drozd, 2002

ISBN 80-7272-053-8

ISBN 978-80-7272-321-8 pdf

Mé sestře, vévodkyni z Elchingenu, co nejněžněji. R. R.

Kapitola první

Na onen čtvrtek zkraje dubna mě můj učený přítel mistr Martial Canterel pozval společně s několika svými blízkými k návštěvě obrovského parku obklopujícího jeho nádhernou vilu v Montmorency.

Locus Solus – tak se usedlost jmenuje – je pokojné ústraní, kde se Canterel s potěšením a v naprosto nerušeném klidu ducha oddává svým četným a plodným výzkumům. Na tomhle *opuštěném místě* je dostatečně chráněn před ruchem Paříže – a přesto se do hlavního města dostane za slabou čtvrt hodinku, žádá-li si jeho bádání návštěvu odborné knihovny anebo když nastane ta pravá chvíle, aby na hojně navštívené přednášce vystoupil před vědeckou veřejností s nějakým senzačním sdělením.

A právě tady, na *Locus Solus*, tráví Canterel téměř celý rok obklopen svými žáky, kteří mu s vášnivým obdivem k jeho nepřetržitým objevům fanaticky sekundují při završování jeho díla. Vila obsahuje několik místností luxusně zařízených jako vzorové laboratoře obsluhované četnými pomocníky a mistr zasvěcuje celý svůj život vědě, protože jeho obrovské bohatství svobodného muže zproštěného všech povinností odstraňuje všechny materiální těžkosti, které v průběhu jeho zanícené práce přinášejí rozmanité cíle, jež si vytyčuje.

Odbily tři hodiny. Bylo krásně, na téměř neporušeně čistém nebi zářilo slunce. Canterel nás přivítal nedaleko své vily pod starými stromy, jejichž stín ukřýval pohodlné zahradní zařízení, včetně rozličných proutěných židlí.

Po příchodu posledního hosta mistr vykročil a naše skupina ho poslušně následovala. Velký, tmavý, otevřený výraz pravidelných rysů, Canterel se svým jemným knírkem a živýma očima vyzařujícíma jeho úžasnou inteligenci sotva vypadal na svých čtyřiačtyřicet let. Jeho vroucí a přesvědčivý hlas dodával na přitažlivosti jeho uchvacujícímu přednesu, jehož kouzlo a jasnost z něj činily jednoho z vel mistrů slova.

Za chvíli jsme kráčeli jakousi velmi strmě stoupající alejí.

Asi v půli svahu jsme na kraji cesty v dosti hlubokém kameném výklenku uviděli podivuhodně starodávnou sochu vytvořenou zjevně z vyschlé a ztuhlé černavé hlíny, která rozhodně ne bez jistého půvabu představovala smějící se nahé dítě. Paže se vzpínaly vpřed v gestu oběti, ruce obrácené ke stropu výklenku. Uprostřed pravé dlaně, tam, kde se kdysi zakořenila, se tyčila drobná a dávno odumřelá rostlinka.

Canterel, který roztržitě pokračoval v chůzi, musel odpovědět na naše jednomyslné otázky.

„To je Federál s cicvářkovým semínkem, tak jak ho v samém srdci Timbuktu spatřil Ibn Batuta,“ řekl, ukazuje na sochu, jejíž původ nám vzápětí odhalil.

Mistr důvěrně znal slavného cestovatele Echenoze, který během jedné africké expedice za svého raného mládí dorazil až do Timbuktu.

Když před odjezdem zkoumal souhrnnou bibliografii oblastí, které ho lákaly, přišla Echenozovi několikrát do ruky zpráva arabského teologa Ibn Batuty, považovaného vedle Marka Pola za největšího cestovatele XIV. století.

A právě na sklonku svého života, tolik bohatého na památné zeměpisné objevy, tehdy, kdy se mohl plným právem v klidu těšit ze své zářivé slávy, pokusil se Ibn Batuta ještě jednou o daleký průzkum, při němž se dostal do záhadného Timbuktu.

Během svého studia si Echenoz mimo jiné povšiml následující epizody.

Když Ibn Batuta vkročil do Timbuktu, tížilo město jakési tiché ohromení.

Trůn tehdy patřil ženě, královně Duhl-Séroul, která si ve svých necelých dvaceti letech ještě nevybrala chotě.

Duhl-Séroul čas od času přepadaly strašné krize vyvolávané chorobným přerušením menstruace, jehož důsledkem byly návaly krve, jež poté, co zasáhly mozek, způsobovaly záchvaty zuřivého šílenství.

Tyto obtíže přinášely domorodcům vážnou újmu, protože královna, jež byla obdařena absolutní mocí, v takových případech hbitě vydávala pomatené rozkazy, jež rozmnožovaly bezdůvodné tresty smrti.

Kdykoli mohlo vypuknout povstání. Ale s výjimkou těchto přechodných poblouznění vládla Duhl-Séroul s nejmoudřejší laskavostí a její lid se jen málokdy těšil tak šťastnému panování. A tak místo toho, aby se vrhli do neznáma svržením panovnice, lidé snášeli trpělivě pomíjivé zlo vyrovnávané dlouhými obdobími rozkvětu.

Až dosud žádný z královniných lékařů nedokázal chorobě učinit přítrž.

V době Ibn Batutova příchodu postihla Duhl-Séroul krize, jež byla vážnější než všechny předchozí. Na její pokyn bylo

nutno ustavičně popravovat množství nevinných lidí a spalovat všechny sklizeň.

V náporu hrůzy a hladu lidé každý den vyhlíželi konec záchvatu, který se bezdůvodně prodlužoval, a činil tak situaci nesnesitelnou.

Na veřejném prostranství Timbaktu stála zvláštní modla, jíž lidová pověřivost propůjčovala obrovskou moc.

Byla to socha dítěte vytvořená z tmavé hlíny a vztyčená za zvláštních okolností za vlády krále Forukka, jednoho z Duhl-Sérouliných předků.

Forukko, jenž byl obdařen rozumem a laskavostí jako v normálních časech dnešní královny, vydával zákony a nasazoval svůj vlastní život jen proto, aby učinil zemi co nejbláženější. Jakožto osvícený agronom sám dohlížel na zemědělské plodiny a zaváděl četná a plodná zlepšení zastaralých metod setby a žní.

Okouzleny takovým stavem věcí, sousední kmeny se připojily k Forukkovi, aby využily jeho výnosů a rad, aniž však přitom ustoupily od své autonomie s právem vrátit se dobrovolně k naprosté nezávislosti. Jednalo se tak o jakýsi pakt přátelství a nikoli podřízenosti, jehož prostřednictvím se všichni zavazovali ke spojení proti společnému nepříteli.

Uprostřed bláznivého nadšení rozpoutaného slavnostní deklarací uzavření obrovské unie bylo rozhodnuto o vytvoření jakéhosi pamětního symbolu zvětšujícího tu převratnou událost, a to v podobě sochy uhnětené výlučně z hlíny, jíž dodají všechny spolčené kmeny.

Každý nárůdek poslal svůj díl, přičemž vybíral z polní půdy jakožto symbolu šťastné hojnosti, již oznamovala Forukkova záštita.

Z těchto prstí, společně smísených a prohnětených, slovutný umělec postavil půvabné usměvavé dítě, jež jako vpravdě společný potomek četných kmenů spojených v jednu rodinu jako by ještě víc upevňovalo navázaná pouta.

Dílo, jež bylo umístěno na veřejné prostranství v Timbaktu, získalo pro svůj původ pojmenování, jež by, přeloženo do dnešního jazyka, bylo vyjádřeno slovem *Federál*. Rozkošně vymodelováno, nahaté děcko s rukama, jejichž hřbety jsou obráceny k zemi, vztahovalo paže, jako by přinášelo jakýsi neviditelný dar, vyvolávajíc svým symbolickým gestem představu daru bohatství a blaženosti přislíbeného myšlenkou, kterou ztělesňovalo. Socha, brzy vysušená a vytvrzená, získala trvalou pevnost.

V souladu s všeobecným přáním nastal zlatý věk pro všechny spojené národy, které, připisující své štěstí Federálovi, zaslíbily té všemocné modle, připravené vyslyšet nesčetné modlitby, vášnivé bohoslužby.

Spojení kmenů přetrvalo i za panování Duhl-Séroul a Federál vzbuzoval stále stejný fanatismus.

Protože se královnino šílenství neustále zhoršovalo, bylo rozhodnuto vydat se hromadně k hliněné soše a žádat okamžité zažehnání pohromy.

Mohutné procesí vedené kněžími a hodnostáři, jež Ibn Bayouta viděl a popsal, se odebralo k Federálovi, aby se na něj v souladu s danými rituály obrátilo s dlouhými a horoucími modlitbami.

Téhož večera se pak nad krajem přehnal zuřivý uragán či spíše jakési ničivé tornádo, které v rychlosti proletělo Timbuktem, aniž přitom v nejmenším poškodilo Federála, chráněného okolními stavbami. V dalších dnech bouření živlů přešlo v časté lijáky.

A přesto se vyhrocené královnino šílenství stupňovalo, přinášejíc s každou hodinou novou pohromu.

O Federálovi už kdekdo pochyboval, když jednoho rána na pravici modly, jsouc zakořeněna v její dlani, vypučela drobná rostlinka.

Bez nejmenších pochyb v ní každý spatřoval lék, jakoby zázrakem nabízený uctívaným dítětem k vyléčení Duhl-Séroulina neduhu.

V důsledku střídání deště a žhavého slunce se rostlinka rychle rozvinula a nasadila droboučká bledě žlutá kvítka, která byla opatrně otrhávána, spěšně vysušena a podána panovnici nacházející se na samém vrcholu poblouznění.

Retardační účinky se dostavily okamžitě a Duhl-Séroul, jíž se konečně ulevilo, znovu nabyla svého rozumu a spravedlivé dobroty.

Radostí opojený lid vzdal při velkolepé ceremonii díky svému Federálovi a veden přáním zabránit dalším krizím rozhodl, že pravidelným zaléváním a ponechávajíc ji z jakýchsi pověřčivých ohledů na dlani sochy, za podmínky, že její semínka nesmějí být nikde zasazena, bude pečovat o tajemnou rostlinu, která až dosud byla v zemi zcela neznámá, a proto dovolovala pouze jednu jedinou hypotézu: semínko, jsouc uragánem přeneseno z dalekých krajů, dopadlo při svém pádu na pravou dlaň modly, a zde, v polní půdě regenerované deštěm, uzrálo.

Podle jednomyslného přesvědčení všemocný Federál rozpoutal cyklon, semínko navedl až do své dlaně a přivolal přeháňky.

Tato část Ibn Batoutova líčení byla oblíbenou pasáží cestovatele Echenoze, který v Timbaktu začal okamžitě po Federálovi pátrat.

Nečekaný rozkol mezi dosud solidárními kmeny připravil modlu o její význam, socha byla z veřejného prostranství vykázána a uložena jako obyčejná kuriozita k ostatním relikviím jednoho chrámu, kde už dávno upadla v zapomnění.

Echenoz ji chtěl vidět. V dlani nedotčeného a usměvavého dítěte se stále ještě tyčila slavná rostlinka, teď vyschlá a slabá, která ještě řadu let, jak se cestovateli podařilo zjistit, zažehnávala každou Duhl-Séroulinu krizi až k úplnému zotavení. Protože měl takové botanické znalosti, bez nichž by se ve svém povolání neobešel, Echenoz v prastarých hortikulturních zbytcích rozpoznal lodyhu květiny *artemisia maritima* – a současně si vzpomněl, že jsou-li v podobě žlutavého medikamentu známého pod názvem *cicvářkové semínko* strávena v malém množství, tvoří usušená kvítka rostliny vskutku velmi aktivní emmenagoga. Protože byl odkázán na jediný a chudý zdroj, lék v malé dávce vždy na Duhl-Séroul zapůsobil.

Domníváje se, že vzhledem k jeho opuštěnosti by mohl Federála získat, Echenoz nabídl vysokou a vzápětí akceptovanou cenu – a pak jedinečnou sochu, jejíž historie vzbudila obrovský Canterelův zájem, dopravil do Evropy.

Před svou smrtí Echenoz Federála odkázal svému příteli, který o starobylou africkou modlu projevoval zájem.

Naše pohledy, upírající se na symbolické dítě, jež bylo spolu se starodávnou rostlinou v našich očích obklopeno tou nejskvělejší svatozáří, byly brzy upoutány třemi čtvercovými reliéfními plastikami vysekanými přímo do kamene v nejspodnější partii vysokého bloku, do něhož byl vyhlouben výklenek.

Před námi se mezi zemí a deskou, na níž stál Federál, horizontálně a řazena nad sebou táhla tři plastická a jemně vybarvená zobrazení, jež byla místy už silně otřelá a podobně jako celý ten kamenný blok vzbuzovala pocit až bájně starobylosti.

První reliéf znázorňoval mladou ženu stojící s náručí plnou květin na travnaté planině a se zraky upřenými k obzoru, nad nímž se na nebi vznášela slova *OD NYNĚJŠKA*, jež z bělostných

tenounkých obláčků měkce vykroužil vítr. Něžné a rozmanité barvy, jakkoli zašlé, přetrvávaly všude – na oblacích byly ještě jasné, bohaté na soumravně rudý tón.

O trochu níž ukazoval druhý plastický obraz stejnou neznámou, jež sedíc tentokrát uprostřed nádherného sálu, vytahuje zejícím otvorem uvolněného švu modrého a bohatě vyšívaného polštáře jakéhosi paňácu oblečeného v růžové a zbaveného jednoho oka.

Nad zemí pak třetí výjev přiváděl na scénu jednookého v růžovém, jenž jako živoucí protějšek paňáci ukazoval několika zvědavcům na středně velký blok žilkovaného zeleného mramoru, jehož vrchní strana, do níž byl polovinou své délky zapuštěn zlatý prut, nesla slovo *Ego*, které tu bylo jemně vryto spolu s parafou a datem. Krátký průkop vybavený zavřenou mříží pak v pozadí výjevu otvírá cestu do jakési obrovské jeskyně vyhloubené v úbočí zelené mramorové hory.

Právě na těchto dvou obrazech si barvy, zejména modrá, růžová, zelená a zlatá, stále uchovávaly jistou sílu.

Canterel nás na požádání do plastické trilogie uvedl.

Asi před sedmi lety, poté, co se dozvěděl, že se ustavila jistá společnost se záměrem obnovit bretaňské město Gloannic, které bylo v XV. století zničeno a zaneseno pískem za strašného cyklonu, mistr zcela nezištně zahájil nejrozmanitější akce na podporu grandiózního podniku, jenž by měl podle něj přinést úžasné výsledky.

Představitelé největších muzeí starého i nového světa se brzy začali přít o množství vzácných věcí, které díky obratným vykopávkám na správném místě okamžitě v Paříži způsobily zmatek při veřejných dražbách.

Canterel, který byl přítomen u všech dodávek starožitností, si jednoho večera při pohledu na tři barevné reliéfy zdobící čelo podstavce jedné velké prázdné a čerstvě vykopané niky připomněl tuto bretaňskou legendu z Cyklu o Artušovi.

Kdysi dávno v Gloanniku, hlavním městě země Kerlagouëzo, té divoké krajiny v nejzápadnějším výběžku Francie, ucítil Kourmelen, její ještě mladý král, že jeho již delší dobu nejisté zdraví začíná rychle upadat.

Kourmelen byl již pět let vdovcem po královně Pléveneuc, jež zemřela poté, co na svět přivedla jeho první dítě, princezničku Hello.

Protože měl několik závistivých a po trůnu bažících bratrů, Kourmelen jako něžný otec s hrůzou pomýšlel na to, jak se po jeho smrti, která je nepochybně blížká, stane Hello, jež bude podle zákonů země povolána na jeho místo, vzhledem ke svému mládí lákavým cílem mnohých spiknutí.

Bez jediného klenotu, avšak vykupujíc svůj nedostatek přepychu mimořádnou starobylostí, stala se těžká zlatá koruna krále Kourmelena, jež pod přízviskem *Tučná* obepínala od nepaměti čelo každého kerlagouězského panovníka, už dávno samotnou esencí absolutistického kralování a žádný princ by bez ní nemohl vládnout ani jeden jediný den. V důsledku horlivého modlářství schopného převážit jakoukoli legitimitu by lid za svého pána uznal kteréhokoli pretendenta, jenž by byl natolik šikovný, že by se dokázal zmocnit předmětu uloženého obezřetně na bezpečném místě strážném stráží.

Království Kerlagouězo i jeho hlavní město založil v dávných dobách Kourmelenův předek Jouël Veliký, jenž jako první nosil Tučnou vyrobenou na svůj příkaz.

Když bezmála stoletý po slavném panování zemřel, proměnil se Jouël, podle legendy zbožštěný, v hvězdu na nebi a nepřestal bdít nad svým lidem. Každý v jeho zemi ho uměl mezi všemi nebeskými souhvězdími nalézt, aby se na něj mohl obrátit se svými prosbami a modlitbami.

Spoléhaje v nadpřirozené síly svého slovutného předka, zapřísahal ho úzkostmi zmítaný Kourmelen, aby na něj ve snu seslal nějaké spásonosné vnuknutí. Aby svým bratrům vzal i tu nejmenší naději na úspěch, dlouho pomýšlel na to, že do tajné skrýše mimo jejich dosah uloží uctívanou korunu, bez níž se neobejde žádné uvedení na trůn. Bylo však nezbytné, aby ve chvíli, kdy dospěje do věku, že se bude moci postavit svým nepřátelům, mohla Hello, má-li být prohlášena královnou, znovu nalézt starobylý zlatý kroužek – opatrnost však velela neprozrazovat zvolený úkryt, neboť síla a lest až příliš snadno z dítěte vymámí tajemství. Král, rozčilen vážností situace, jež ho nutila k tomu, aby se o tajemství děлил, dlouho váhal.

Jouël vyslechl prosbu svého potomka a navštívil ho ve snu, aby mu nadiktoval, jak se má zachovat.

Od té chvíle jednal Kourmelen pouze na základě přijatých instrukcí.

Nechal roztavit svou korunu a získal prut té nejobyčejnější podlouhlé formy, s nímž se odebral na Zelený pahorek, začarovanou horu, již kdysi proslavilo Jouělovo náruživé putování.

Projížděje před koncem svého života své království, aby se ujistil o blahobytu lidí a počestnosti svých správců, utábořil se Jouël jednoho večera v opuštěném kraji, který dosud nikdy ne navštívil.

Královský stan rozbili v úpatí Zeleného pahorku, té rozeklané hory, udivující svým namodralým nádechem a odlesky jemně žilkovaného mramoru. Zatímco ostatní odpočívali, pokusil se Jouël, vybičovaný zvědavostí, o její zdolání, poklepáváje přitom ustavičně svou okovanou holí po vzdorující zemi, jako by chtěl proniknout do její podstaty. Jeden úder hole ho překvapil, zdálo se mu, že slyší jakousi nejasnou podzemní ozvěnu. Zarazil se, začal bušit do podezřelého místa a zaslechl tlumené echo, které šíříc se úbočím hory naznačilo přítomnost obrovské jeskyně.

Domnívaje se, že narazil na vhodné přístřeší, kde by bylo možné strávit nadcházející studenou noc, Jouël přerušil svůj výstup a nechal své lidi pátrat po průrvě, jež by umožnila vstup do nečekané jeskyně.

Rozmrzelý neúspěchem dosavadního pátrání, nařídil král, jenž stále doufal v možnou existenci pískem zaneseného otvoru, vyčistit v místě ozvěny terén hory, jejíž úpatí bylo zasypáno jemným štěrkem.

Několik narychlo povolaných dělníků vyzbrojených improvizovanými nástroji obnažilo téměř celý vrchol jakési klenby, kterou uvolnili právě tak, aby tudy mohl projít člověk.

Když s pochodní v ruce prošel úzkou chodbou, Jouël okamžitě rozpoznal úžasnou jeskyni ze zeleného mramoru, přizdobenou v důsledku podivuhodného geologického jevu obrovskými hroudami zlata, jež samy o sobě představovaly nevyčíslitelné bohatství, které by zdesateronásobily to, které v sobě zcela jistě hora ukrývala.

Oslněný Jouël rozhodl uchovat celé to pohádkové bohatství pro případ ničivých pohrom, a uchránit je tak před všemi projevy hrabivosti, protože pro šťastné království, které se díky zakladatelovu géniu těší pokojnému blahobytu, je nyní zbytečné.

Ponechávaje si své myšlenky pro sebe, vrátil se král ke svému doprovodu, a v pohostinné jeskyni se rozhostila klidná noc.

Nazítří byl navázán čilý styk s nejbližší vesnicí a dělníci se pod vedením samotného Jouëla dali do díla. Zbaven všeho nánosů písku těsný průchod se proměnil v prostorný tunel, v jehož půli byla po vyklizení jeskyně zasazena mohutná dvoukřídlá mříž, jež neměla na králův příkaz žádný zámek.

A tehdy Jouël, jenž se oddával magii, přede všemi pronesl dvě slavnostní inkantace. Tou první učinil povrch hory navždy odolný vůči těm nejtvrdějším nástrojům, druhou pak neodvratně zavřel mohutnou vysokou mříž, kterou současně ochránil před jakýmkoli vypáčením a odpečetěním.

Monarcha posléze svým pomocníkům sdělil cenný objev. Neznámá jemu samotnému, jenž by nemohl, i kdyby snad byl chtěl, znovu získat to zakázané bohatství, jistá magická věta, vztahující se k jedné osobní nadlidské události, jež měla proslavit jeho smrt, s každým správným vyslovením ihned otevře mříž. Pouze jednou jedinkrát v průběhu příštích staletí, a to ještě jen v případě obrovských pohrom, jejichž propuknutí či očekávání by mohlo vést k tomu, že lidé budou pomoc hledat právě v těch pokladech, by Jouël měl možnost odhalit ve snu jednomu z jeho následovníků onu kabalistickou formulku. Předem tak prozradil podstatu *sézamu*, aby četní opovážlivci svými pravidelnými pokusy uchránili to důležité naleziště od nuceného zapomnění, do něhož bylo uvrženo absolutním uvězněním.

Za jedné jasné noci o měsíc později, když se poté, co završil svoje putování, vrátil do Gloanniku, Jouël, obtížen roky a slávou, zemřel a na obloze se náhle rozzářila nová hvězda.

Lidé, kteří v tom okamžitě rozpoznali onen nadpřirozený úkaz, který pro chvíli svého skonu předpověděl Jouël, s jistotou pozdravili v neznámé hvězdě samotnou duši zesnulého, jež věčně bdí nad osudem království.

Protože od této chvíle bylo známo, k jakému faktu se váže formulka, jež by měla vydat nesmírná bohatství Zeleného pahorku, nový panovník, Jouëlův ctižádnostivý syn, pronesl před začarovanou mříží množství lakonických vět opisujících na tisíc různých způsobů proměnu zesnulého krále v hvězdu na obloze. Avšak nepodařilo se mu vyslovit se správně, neboť mříž zůstávala zavřená. A tak tomu bylo od té doby pokaždé, kdykoli se podobné pokusy uskutečnily.

A tuto vzpírající se větu odečetl Kourmelen ve snu ze rtů krále Jouëla, kterého k ní zmocnila hrozící politická bouře, k níž se v království schylovalo.

Na úpatí Zeleného pahorku ji vyjádřil slovy, k nimž se všichni, kdo ji hledali, toliko blížili:

„Jouël hoří, hvězda na nebi.“

Mříž se doširoka rozevřela a pak se za návštěvníkem, jenž vstoupil do zelenavé jeskyně, zase zavřela.

Na Jouëlův pokyn, jehož podnětu porozuměl, zde Kourmelen ukryl všechno zlato své koruny. Kde jinde hledat bezpečnější skryš než v této jeskyni, do které tak dlouho přes všechny snahy nikdo nevníkl. A pak, i kdyby se nějakému spiklenci po nesčíslných pokusech podařilo vyslíditi správný *séžam*, nepřeborné množství zlatých hrudek, od nichž se roztavená Tučná v ničem nelišila, představovalo záruku, že se jí nikdo nezmocní. S ohledem na lidovou pověru pak toliko čelo, jež obepne starobylá koruna, znovu vytvořená toliko z původního zlata, se může stát čelem královským. A jak vůbec rozpoznat onen ctihodný zlatý prut od tolika jiných a ve všem stejných?

Kourmelen vytáhl bez větší námahy podlouhlý oblázek, který byl svou polovinou zapaštěn do jednoho osamocené bloku zelenavého mramoru, a získal tak dokonalé pouzdro, do kterého přesně zapadl ten vzácný těžký předmět, jenž se teď podobal všem těm vzorkům zlata zasazeným v ofitu jeskyně.

Avšak příliš striktní anonymnost prutu by naprosto znemožnila vládnout samotné Hello, která bude jednoho dne, ještě než jí na čelo bude nasazena královská koruna, nucena dokázat svému lidu pomocí nezvratného důkazu svůj téměř božský původ.

A tak Kourmelen špičkou své dýky, stále na Jouëlův výslovný příkaz, velmi jemně označil základnu bloku zelenavého mramoru.

Od samého začátku králové země Kerlagouëzo připojovali k důležitým aktům namísto svého jména slovo *Ego*, jež posilovalo jejich prestiž, činíc tak z každého za jeho vlády svrchované *já*, jež je současně zdrojem i završením všeho. Písmo a datum vyrovnávaly slabičnou jednotvárnost tím, že každému kusu zdvojeně přisoudily příslušného panovníka.

Kourmelen, jenž se při podobných příležitostech bez váhání uchýloval k nejčastějšímu rukopisu, vyryl své obvyklé *Ego*, k němuž připojil datum, a vzápětí pak celý nápis zahrnul slabou vrstvou písku. Posledním opatřením tak král, jenž po svém vstupu do jeskyně mezitím došel až do její nejtemnější části, vzal všem neobeznámeným pátračům, kteří nějakou neslýchanou náhodou vyslovili správný *séžam*, snad jakoukoli možnost objevit náznak epigrafu.

Pětí mocnými slovy pak Kourmelen otevřel mříž, která se za ním opět okamžitě zavřela.

Po návratu ze své cesty veřejně prohlásil, vyhýbaje se přitom podrobnostem, že Tučná, jež je nyní roztavena, byla jeho péčí

uložena v Zeleném pahorku, do něhož se dostal díky heslu, jež mu ve snu sdělil Jouël. Aby si jeho lid uchoval důvěru v budoucnost, musel vědět, že ukryto na bezpečném místě je posvátné zlato, stále připraveno znovu potvrdit budoucí panovníky, jehož ztráta by všechny uvrhla do nebezpečného zoufalství.

Věda, že z objetí smrti se již nevysmekne, Kourmelen spěšně splnil příkazy krále Jouëla, který mu spolu s mnoha dalšími doporučeními přikázal, aby k sobě bez obav přivolal jistého Le Quilleca, dvorního šaška, který by měl plnit nepostradatelnou úlohu univerzálního důvěrníka.

Le Quillec, který byl jednooký a ohyzdný, aby ještě víc nadsadil grotesknost své postavy, jež byla terčem všeobecného posměchu, se jako ten nejkoketnější švihák oblékal vždy do růžového a ve svých hbitých odpovědích vždy trefný, skrýval pod komickou obálkou upřímnou a dobrou duši, věrně oddanou králi.

I když Kourmelena taková volba zprvu udivila, po zralé úvaze pak Jouëlovu moudrost musel ocenit. Le Quillec, který se jakožto bytost nízká a posmívaná a v očích všech nehodná toho, aby byla zasvěcena do největšího tajemství, pro úlohu zmocněnce hodil lépe než kdokoli jiný, bude mimo jiné zcela stranou jakéhokoli naléhání či hrozeb, jež by ho měly přimět mluvit.

Král seznámil šaška s vpouštějící formulkou, s umístěním slavného prutu i s existencí prokazujícího podpisu. Až nadejde ten pravý okamžik činu, Hello jakožto dcera panovnického a božského rodu dobře zpravená jedním z oněch nebeských znamení, nepřístupných obyčejným lidem, jako je takový Le Quillec, z vlastního popudu vyhledá jednookého, aby si na něm vyžádala jeho tajemství. Teprve tohoto dne, aby snad náhodný příznak zájmu nebo i přízně nemohl předčasně vzbudit podezření okolí, bude sirotkovi podivný důvěrník ukázán, a to způsobem, o němž tušení neměl ani samotný Le Quillec, který se teď oddával dlouhému a trpnému čekání.

Propustiv šaška, vyvolil Kourmelen z množství hraček své dcery jakousi loutku celou v růžovém a vytrhl jí jedno oko.

Za svého těhotenství vyšila královna Pléveneuc bez cizí pomoci přepychový modrý polštář, na kterém mělo podle jejích představ spočívat až do konce jejího šestinedělí dítě, jež čekala. Kourmelen se vždy snažil všít pit Hello úctu k této relikvii, již ubohá matka, která podlehla smrti, nemohla použít. Ro-

ztrhl šev polštáře, vsunul loutku co nejlouběji do peří a pak jedné z komorných přikázal, aby zašila tu nedopatřením, jak řekl, vzniklou díru.

Král pak beze svědků oznámil Hello, vyzvané k tomu, aby setkání chovala v tajnosti, že na ni v modrém polštáři, jehož útroby smí prozkoumat až na příkaz z nebe, čeká dárek.

Kourmelen až do konce ve všem postupoval podle příkazů krále Jouëla, po němž podědil i předvídavou bystrost ducha. Neboť bylo určeno, že se jí dostane nebeského varování, až bude proti svým protivníkům vyzbrojena věkem, Hello bude po ohledání polštáře, jenž se pro svůj vznešený původ nemohl nikdy ztratit, nucena vidět zvláštní symbol v tom, že dospělá osoba obdrží neobvyklý dar v podobě obyčejné dětské hračky. Růžový šat a chybějící oko by měly za nějakou dobu v její pracující mysli osudově vyvolat šaška Le Quilleka, jehož pak podrobí výslechu. A navíc, i kdyby hanebně vydírající příbuzní princové na dosud dětské a slabé Hello vymohli tajemství modrého polštáře – nemajíce přitom s ohledem na viditelnou celistvost nečekaného zisku důvod domáhat se tolik důležitého doznání nebeského znamení – pak podivná zábavná loutka, tolik odpovídající věku své držitelky, vytažená ze záplavy lehounkého peří bez jakéhokoli potřebného dokumentu, bude pouze vypovídat o něžném rozmaru otce snažícího se o zdůraznění lákavosti svého dárku neobvyklostí důmyslného úkrytu. Předmět, který nemá žádnou hmatatelnou souvislost, bude zjevně navrácen Hello, která spokojujíc se s tím, že jej využije při svých hrách, si později v den nebeského znamení náhle uvědomí, že odbila hodina, kdy by měla prohledat polštář. Když pak záhy pochopí, jak dětinskost daru přestává ladit s rozkvětem jejího mládí, propadne plodným úvahám, a jakmile si připomene ony dvě výrazné zvláštnosti hračky, provede potřebné srovnání, jež ji okamžitě přivede k Le Quillekovi.

Kourmelen záhy zemřel. Jeho bratři, využívající k vytvoření nepřátelských stran skutečnosti, že Hello je v menšině, rozpoutali občanskou válku, aby na sebe strhli moc. Protože však neměli posvátné zlato, z něhož by bylo možné odlít Tučnou, nepodařilo se nikomu z nich být uznán králem.

Znovu a marně byla zkoušena nová hesla, jen aby se otevřela neústupná mříž Zeleného pahorku, který fascinoval zejména od té doby, co se stal stánkem monarchistického prutu. Hello, na niž jako na pravděpodobnou držitelku jistě otcovy

informace, jež by měla vést k cíli, dotírali svými otázkami její strýcové, dokázala své tajemství uchovat.

V té době zachvátila království anarchie, neboť Hello se nemohla stát královnou, dokud se nezmocnila Tučné.

Stále do růžova vyšňořený Le Quillec, zaopatřený doživotní penzí, kterou mu přiznal Kourmelen, rozesmával na promenádách, když hbitě odpovídal na urážlivé vtípky starých dvořanů.

Čas plynul a Hello, jíž bylo osmnáct let, bez ustání snila o nebeském příznaku, ježž předpověděl její otec, a doufala, že se jí dostane pomoci k záchraně země, naprosto zruinované nepřerušovaným údobím chaosu a vnitřních bojů.

Jednoho červencového večera se osamělá princezna vracela s náručí květů k zámku svých předků, v němž pobývala každého léta, když tu dlouhé obláčky visící nad obzorem prozářily tisíceré rudé záblesky mizícího slunce.

Hello se zastavila, aby se pokochala férií soumraku, a spatřila, jak se tenké bělostné chomáčky v závanech vánku zvláštním způsobem prohýbají, až z nich vítr vykroužil mlhavá písmena následujících slov:

OD NYNĚJŠKA.

Slova se brzy rozpadla, ale Hello s bušícím srdcem v nebeském znamení rozpoznala ohlášené upozornění. *Nyní* musela jednat.

Po návratu do zámku otevřela modrý polštář, vůči kterému její nejoddanější péče nikdy nepolevila, jsouc nad jiné ospravedlněna posvěcujícím dotykem mateřských rukou, než aby mohla působit jakkoli podezřele. Rozčarována nálezem pouhého paňáci dlouho přemítala, hloubajíc nad zjevným nesouladem mezi hračkou a vlastním stářím.

Až najednou z barevného tónu šatu a vyprázdněného očního důlku dívka uhádla, že jí záhadná loutka připomíná Le Quilleka.

Předvolala si šaška na zámek a o všem ho zpravila.

Le Quillec jí pak předal tajemství, jež mu byla svěřena, a zapřísahal jí, aby se bezodkladně vypravila na Zelený pahorek a s poslušnou horlivostí vyplnila oblačný příkaz – naléhavý příkaz vydaný po zralé úvaze a v mimořádně příznivém okamžiku, kdy žádný z případných uzurpátorů, kteří se vzájemně vyčerpali boji na život a na smrt, by nebyl mohl účinně za-

bránit pochodu legitimní královny, jakmile by se objevila se zlatým prutem-modlou v ruce, vyvolávajíc současně všeobecné nadšení.

Usazena na prostorných nosítkách, Hello okamžitě vyrazila za doprovodu šaška, jenž rozhlašuje všude promyšleně skutečný cíl cesty, přiměl mnohé fanatiky k tomu, že se připojili k průvodu, neboť se nemohli dočkat toho, že uvidí památnou událost, jež ukončí éru anarchie a úpadku.

Mladičká princezna tak přicestovala k Zelenému pahorku vprostřed obrovského davu, který způsobil veliké potěšení Le Quillekovi, prahnoucímu po tom, aby se jeho identifikační scéna odehrála před svědky.

Když s pomocí účinné věty proslovené potají tichým hlasem otevřel mříž, zamířil šašek jeskyni ke stanovenému místu, zatímco část davu šla na jeho žádost s ním, aby konstatovala v jeho nejmenších gestech dokonalou absenci spoluúčastenství.

Poté, co na něj Le Quillec ukázal, byl mramorový Kourmeleňův blok za přispění mnoha lidí vyzdvižen a vynesena ven a dokořán otevřená brána se po té kratičké návštěvě za posledním návštěvníkem znovu zavřela.

Šašek, jenž smetl vrstvu zakrývajícího písku, odhalil přede všemi na čelní straně bloku v nejtěsnější blízkosti zlatého prutu identifikující podpis zesnulého krále.

Hello se vydala zpět do Gloanniku, odnášejíc s sebou neporušený zelený blok uložený v koutě svých nosítek. Její doprovod se rozšiřoval s každou zastávkou provázenou bouřlivými ovacemi, jež vyvolával úspěch její výpravy. S úmyslem zastavit její pochod marně pretendenti přemlouvali své vojáky, kteří fascinováni magickou slávou skvěle vydobytého zlatého prutu sami přecházeli pod korouhev šťastné princezny.

Když byla triumfálně dopravena do svého paláce, dala Hello z navráceného zlata opět vyrobit Tučnou, kterou si jednoho dne veřejně a za třestících výkřiků „Ať žije královna“ nasadí. Toho večera zářila Jouëlova hvězda ještě jasněji než obvykle.

Panovnice chtěla vzápětí zemi pomoci bohatstvím jeskyně, jejíž vytěžování bylo okamžitě zahájeno. Uvedena v obecnou známost, formulka, jež otevřela mříž, umožnila kopáčům s krumpáči vstoupit, a království tak vbrzku díky zlatu vytěžnému z hlubin zeleného mramoru začalo vzkvétat.

Hello, konečně usměvavá a vroucně milována svým lidem, zahrnula Le Quilleka dobrodiním.

V radostném nadšení byla vytvořena socha, která představu-